

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«01» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту історії, права та міжнародних
відносин

«31» серпня 2021 р.

Голова: Моцак С.І., кандидат педагогічних
наук, доцент

Суми – 2021

Укладач:

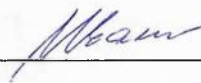
Чернадчук Олександр Вікторович – кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри права та методики викладання правознавства

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики
викладання правознавства

Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 6	Бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
3-й		
Семестр		
5-й		
Лекції		
34 год.		
Практичні, семінарські		
34 год.		
Лабораторні		
–		
Самостійна робота		
110 год.		
Консультації		
2 год.		
Загальна кількість годин – 180		Вид контролю: екзамен

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Як навчальна дисципліна «Цивільний процес» входить до програми професійної та практичної підготовки ОР «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» у СумДПУ, що зумовлено професійною значущістю знань, умінь та навичок із предмету як фахової дисципліни. Засвоєння матеріалу, передбаченого програмою, є необхідною умовою вивчення галузей процесуального права – кримінального, адміністративного, а також цивільного, сімейного права та інших. Це зумовлено тим, що при судовому розгляді цивільних справ виникають різні питання пов'язані з кримінальною, адміністративною відповідальністю, з матеріальною шкодою.

Навчальна дисципліна «Цивільний процес» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми Право спеціальності 081 Право, галузі знань 08 Право.

Мета курсу «Цивільний процес» полягає у формуванні знань про правове регулювання порядку здійснення правосуддя у цивільних справах та основних умінь по застосуванню цивільного процесуального законодавства. Вивчення курсу передбачає розуміння студентами значення основних категорій цивільного процесу, змісту процесуальних інститутів, постанов пленумів Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, постанов Верховного суду та правових позицій Верховного суду, викладених у його постановках, оволодіння навичками правильного тлумачення норм цивільного процесуального права та практичного їх застосовування при вирішенні конкретних судових справ, досвідом аналітичної роботи.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних (фахових) компетентностей спеціальності:**

СК 2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Цивільний процес» пов'язана з такими навчальними дисциплінами як «Цивільне та сімейне право», «Трудове право», враховуючи, що судовий захист цих прав, свобод та інтересів у випадку їх порушення, невизнання чи оспорювання прав, здійснюється в цивільному процесі.

Навчальна дисципліна «Цивільний процес» перебуває у певному зв'язку з дисциплінами циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки студентів: «Історія та культура України», «Філософія», «Сучасні інформаційні технології». Вказані навчальні дисципліни забезпечують теоретико-методологічні засади вивчення навчальної дисципліни «Цивільне процесуальне право».

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Соціально-гуманітарна ерудованість</p>	<p>ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.</p> <p>ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.</p> <p>ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.</p> <p>ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.</p> <p>ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.</p>
<p>Дослідницькі навички</p>	<p>ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.</p> <p>ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.</p> <p>ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.</p> <p>ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.</p>
<p>Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій</p>	<p>ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.</p> <p>ПРН 18. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.</p>
<p>Праворозуміння</p>	<p>ПРН 19. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.</p> <p>ПРН 20. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.</p> <p>ПРН 21. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.</p>
	<p>ПРН 23. Застосовувати набуті знання у різних правових</p>

Правозастосування	<p>ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.</p> <p>ПРН 24. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРН 25. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.</p> <p>ПРН 26. Визначати перспективи звернення до ЄСПЛ. Готувати проект заяви до ЄСПЛ.</p>
--------------------------	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
82 – 89	Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 – 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє роботи висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 – 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 – 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 – 34	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Розділи				Разом	Екзамен	Сума
P1	P2	P3	P4			
Поточний контроль				50	25	100
15	15	10	10			
Контроль самостійної роботи				25		
10	5	5	5			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

4.1 Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань, складання процесуальних документів та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **50 балів:** робота на *практичних* заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв'язання задач тощо.

- **25 балів:** контроль *самостійної роботи* – підготовка до семінарів та опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашніх завдань, написання й рефератів тощо.

- **25 балів:** Результат підсумкового контролю (екзамен).

Разом – **100 балів**

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни можуть бути:

- **усний контроль** – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування: при індивідуальному викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- **наукова дискусія** – відповідь має бути якомога стислою, у рамках заданого питання, й одночасно підтверджуватися відповідною статтею закону, якою, на думку студента, може бути доведена його позиція; якщо хтось має інше бачення даного питання, він має право висловити свою точку зору;

- **письмовий контроль** – здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття, відрізняється глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- **тестовий контроль** – сприяє систематичному вивченню матеріалу протягом усього навчального року, а також організації постійної та безперервної перевірки глибини та якості засвоєння матеріалу;

- **підготовка доповідей, есе, презентацій** тощо.;

- **перевірка вміння користуватися відповідними реєстрами та складати процесуальні документи.**

При вивченні «Цивільного процесу» важливо формувати у студентів soft skills: критичне мислення, комплексне розв'язання проблем, оригінальність, креативність, міркування та створення ідей, комунікативні навички та навички самоорганізації, вміння працювати з інформацією.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів

Зразок завдань екзаменаційного білету для підсумкового контролю:

Екзаменаційний білет № __

1. Форми захисту цивільних прав і законних інтересів громадян та організацій. Судова форма захисту цивільних прав і законних інтересів громадян та організацій.

2. Підготовка та порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції.

3. Панькін звернувся до суду з позовом до Шемчукова про відшкодування збитків, завданих його здоров'ю внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. Суму збитків він визначив в розмірі 3000 грн. При проведенні попереднього судового засідання Панькін збільшив розмір позовних вимог, заявивши про це клопотання суду, та вказав, що йому завдані збитки на суму 4500 грн. Суддя відмовив у задоволенні клопотання Панькіна про збільшення позовних вимог, вказавши, що він не має права це робити. Чи правомірна відмова судді?

Питання для підсумкового контролю:

1. Форми захисту цивільних прав і законних інтересів громадян та організацій. Судова форма захисту цивільних прав і законних інтересів громадян та організацій.

2. Джерела цивільного процесуального права. Конституція України як джерело цивільного процесуального права.

3. Поняття, предмет, метод цивільного процесуального права.

4. Інші учасники цивільного процесу.

5. Поняття, види, структура норм цивільного процесуального права та їх дія.

6. Поняття, види і стадії цивільного судочинства.

7. Поняття цивільної процесуальної форми (суть, основні риси та значення).

8. Поняття, значення і види процесуальних строків.

9. Система принципів цивільного процесуального права їх класифікація.
10. Міжгалузеві принципи цивільного процесуального права.
11. Загальні правила визначення підвідомчості.
12. Поняття цивільно-процесуальних правовідносин. Передумови виникнення цивільно-процесуальних правовідносин.
13. Забезпечення доказів.
14. Поняття сторін в цивільному процесі, їх процесуальні права та обов'язки.
15. Право на позов. Право на пред'явлення позову і процесуальний порядок його реалізації.
16. Умови та порядок заміни неналежної сторони в процесі.
17. Процесуальне правонаступництво: поняття та види.
18. Поняття і види третіх осіб.
19. Судові виклики і повідомлення.
20. Поняття, стадії судового розгляду цивільних справ.
21. Наслідки порушення правил про підсудність. Зміна підсудності.
22. Підсудність та підвідомчість цивільних справ.
23. Поняття витрат у цивільному процесі.
24. Державне мито.
25. Витрати, пов'язані з розглядом справи у суді.
26. Санкції цивільного процесу.
27. Поняття і сутність наказного провадження і судового наказу.
28. Порушення наказного провадження. Видача судового наказу.
29. Повідомлення боржника про видачу судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві. Скасування судового наказу.
30. Поняття судових доказів і засобів доказування

31. Підготовка та порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції.
32. Розгляд справ про відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі.
33. Підготовка та процесуальний порядок провадження перегляду рішень Верховним Судом.
34. Підстави перегляду рішень і ухвал суду у зв'язку з нововиявленими обставинами.
35. Процесуальний порядок перегляду справи у зв'язку з нововиявленими обставинами.
36. Виконання судових рішень як стадія цивільного процесу.
37. Суд у процесі виконання судових рішень.
38. Поворот виконання.
39. Висновок експерта. Проведення судової експертизи. Види експертиз.
40. Третейські суди: поняття, порядок створення та діяльності, правове регулювання.
41. Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню.
42. Повноваження суду апеляційної інстанції.
43. Рішення і ухвали суду апеляційної інстанції.
44. Право касаційного оскарження та процесуальний порядок його реалізації.
45. Порушення касаційного провадження.
46. Підготовка та розгляд справи судом касаційної інстанції.
47. Повноваження суду касаційної інстанції. Підстави для скасування рішення суду в касаційному порядку.
48. Поняття та порядок заочного розгляду справи.
49. Умови та порядок заочного розгляду справи.

50. Судове засідання як процесуальна форма розгляду цивільних справ
51. Повноваження суду при розгляді заяви про перегляд заочного рішення. Підстави для перегляду, скасування, оскарження заочного рішення.
52. Загальна характеристика окремого провадження у цивільному судочинстві.
53. Розгляд справ про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним.
54. Розгляд справ про визнання громадянина безвісно відсутнім чи оголошення його померлим.
55. Розгляд справ про усиновлення дітей, що проживають на території України громадянами України.
56. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.
57. Судові доручення в міжнародному цивільному процесі.
58. Право апеляційного провадження та порядок його реалізації.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Цивільний процес» складається з чотирьох розділів, які присвячені вивченню загальних положень цивільного процесу (поняття, принципи, джерела, цивільні процесуальні правовідносини, правовий статус сторін провадження та третіх осіб, підвідомчість та підсудність цивільних справ, строки цивільного провадження, витрати та санкції у цивільному провадженні, докази); особливостям провадження у суді першої інстанції, у тому числі розгляду справ у порядку наказного та окремого провадження; провадженню з перегляду судових рішень, прийнятих у суді першої інстанції; особливостей міжнародного цивільного процесу та позасудових цивільних проваджень.

Розділ 1. Загальні положення цивільного процесу.

Розділ 2. Провадження в суді першої інстанції.

Розділ 3. Провадження з перегляду судових рішень.

**Розділ 4. Процесуальні питання виконання судових рішень
Міжнародний цивільний процес.**

У межах курсу «Цивільний процес» передбачається проведення гостьових та бінарних лекцій представниками органів юстиції на підставі укладеної угоди про співпрацю.

Частина навчальних занять проводиться в залі судових засідань на базі Зарічного районного суду м. Суми в рамках угоди про співпрацю.

Особлива увага при опануванні навчальної дисципліни приділяється користуванню необхідними ресурсами та виробленню навичок складання проєктів процесуальних документів, що є одним з факторів підготовленості випускника до успішного виконання завдань юридичної практичної діяльності. «Документальне супроводження» кожної з тем є особливістю вивчення цієї навчальної дисципліни.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Загальні положення цивільного процесу.

Тема 1.1. Цивільний процес як галузь права, наука та навчальна дисципліна. Поняття цивільного процесу. Цивільна процесуальна форма. Поняття, предмет, метод цивільного процесуального права. Джерела цивільного процесу. Поняття, види, структура норм цивільного процесу та їх дія. Поняття, види і стадії цивільного судочинства. Система цивільно-процесуального права. Взаємозв'язок цивільного процесу з іншими галузями права. Наука цивільного процесуального права.

Тема 1.2. Принципи цивільного процесу. Поняття принципів цивільного процесу права. Система принципів цивільного процесу їх класифікація. Загальноправові принципи. Міжгалузеві принципи. Галузеві принципи.

Тема 1.3. Цивільні процесуальні відносини. Поняття цивільно-процесуальних правовідносин. Передумови виникнення цивільно-процесуальних правовідносин. Елементи цивільно-процесуальних правовідносин.

Тема 1.4. Сторони в цивільному процесі. Поняття сторін в цивільному процесі, їх процесуальні права та обов'язки. Цивільно-процесуальна правоздатність і дієздатність громадян та юридичних осіб. Процесуальна співучасть. Умови та порядок зміни неналежної сторони в процесі. Процесуальне правонаступництво.

Тема 1.5. Треті особи та інші учасники в цивільному процесі. Поняття і види третіх осіб. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог. Інші учасники цивільного процесу.

Тема 1.6. Представництво у цивільному процесі. Участь прокурора. Поняття процесуального представництва та його значення. Види представництва та повноваження представника в суді. Підстави участі прокурора у цивільному процесі. Форми участі прокурора у цивільному процесі.

Тема 1.7. Підвідомчість та підсудність цивільних справ. Поняття підвідомчості та її види. Загальні правила визначення підвідомчості. Поняття підсудності цивільних справ. Види підсудності. Порухення правил про підсудність. Зміна підсудності.

Тема 1.8. Цивільні процесуальні строки. Поняття, значення і види процесуальних строків. Обчислення, зупинення, продовження і поновлення процесуальних строків.

Тема 1.9. Витрати та санкції цивільного процесу. Поняття витрат у цивільному процесі. Судовий збір. Витрати, пов'язані з розглядом справи у суді. Санкції цивільного процесу.

Тема 1.10. Докази і доказування в цивільному процесі. Поняття судових доказів і засобів доказування. Факти, що не підлягають доказуванню. Розподіл обов'язків по доказуванню. Належність доказів і допустимість засобів доказування. Класифікація доказів. Забезпечення доказів. Судове доручення.

Розділ 2. Провадження в суді першої інстанції.

Тема 2.1. Позов в цивільному процесі. Порухення цивільної справи в суді. Поняття позову та його суть. Види позовів. Право на позов. Право на пред'явлення позову і процесуальний порядок його реалізації. Об'єднання і роз'єднання позовів. Процесуальні засоби, що забезпечують відповідачу захист своїх прав проти позову. Зміни в позовному спорі. Забезпечення позову.

Тема 2.2. Підготовка цивільних справ до судового розгляду. Судовий розгляд справи. Попереднє судове засідання. Судові виклики і повідомлення. Поняття, стадії судового розгляду цивільних справ. Судове засідання як процесуальна форма розгляду цивільних справ. Ускладнення в процесі судового розгляду цивільних справ. Протокол судового засідання.

Тема 2.3. Судові рішення. Поняття і види судових рішень. Вимоги, яким має відповідати судове рішення. Зміст судового рішення. Негайне виконання,

визначення порядку виконання, надання відстрочки і розстрочки виконання. Виправлення недоліків рішення суду, що його постановив. Законна сила судового рішення. Ухвала суду.

Тема 2.4. Заочний розгляд справи. Поняття та визначення заочного розгляду справи. Умови та порядок заочного розгляду справи. Зміст заочного рішення. Способи та порядок перегляду заочного рішення. Повноваження суду при розгляді заяви про перегляд заочного рішення. Підстави для перегляду, скасування, оскарження заочного рішення.

Тема 2.5. Наказне провадження. Поняття і сутність наказного провадження і судового наказу. Порушення наказного провадження. Видача судового наказу. Повідомлення боржника про видачу судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві. Скасування судового наказу.

Тема 2.6. Окреме провадження. Загальна характеристика окремого провадження у цивільному судочинстві. Розгляд справ про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним. Розгляд справ про визнання громадянина безвісно відсутнім чи оголошення його померлим. Розгляд справ про усиновлення дітей, що проживають на території України громадянами України. Розгляд справ про відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі. Розгляд справ про встановлення фактів, що мають юридичне значення. Розгляд справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю щодо юридичних та фізичних осіб.

Розділ 3. Провадження з перегляду судових рішень.

Тема 3.1. Апеляційне провадження. Право апеляційного провадження та порядок його реалізації. Підготовка та порядок розгляду справи. Повноваження суду апеляційної інстанції. Рішення і ухвали суду апеляційної інстанції.

Тема 3.2. Касаційне провадження. Право касаційного оскарження та процесуальний порядок його реалізації. Порушення касаційного провадження. Підготовка та розгляд справи судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції. Підстави для скасування рішення суду в касаційному порядку.

Тема 3.3. Провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами. Сутність та значення провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами. Підстави перегляду рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами. Процесуальний порядок перегляду рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами

Розділ 4. Процесуальні питання виконання судових рішень.
Міжнародний Цивільний процес.

Тема 4.1. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб). Виконання судових рішень як стадія цивільного процесу. Суд у процесі виконання судових рішень. Поворот виконання.

Тема 4.2. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні. Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню. Визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню.

Тема 4.3. Провадження у справах за участю іноземних осіб. Розгляд справ за участю іноземних громадян, підприємств, організацій, осіб без громадянства в судах України. Судові доручення в міжнародному цивільному процесі.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Самост. робота
Тема 1.1. Цивільний процес як галузь права, наука та навчальна дисципліна.	5	1	1		3
Тема 1.2. Принципи цивільного процесу.	5	1	1		3
Тема 1.3. Цивільні процесуальні відносини.	7	1	1		5
Тема 1.4. Сторони в цивільному процесі.	9	2	2		5
Тема 1.5. Треті особи та інші учасники в цивільному процесі.	7	1	1		5
Тема 1.6. Представництво у цивільному процесі. Участь прокурора.	7	1	1		5
Тема 1.7. Підвідомчість та підсудність цивільних справ.	7	1	1		5
Тема 1.8. Цивільні процесуальні строки.	7	1	1		5
Тема 1.9. Витрати та санкції цивільного процесу.	7	1	1		5
Тема 1.10. Докази і доказування в цивільному процесі.	9	2	2		5
Разом за Розділом 1	69	12	12		46
Тема 2.1. Позов в цивільному процесі.	9	2	2		5
Тема 2.2. Підготовка цивільних справ до судового розгляду.	9	2	2		5
Тема 2.3. Судові рішення.	9	2	2		5
Тема 2.4. Заочний розгляд справи.	7	1	1		5

Тема 2.5. Наказне провадження.	7	1	1		5
Тема 2.6. Окреме провадження.	9	2	2		5
Разом за Розділом 2	50	10	10		30
Тема 3.1. Апеляційне провадження.	9	2	2		5
Тема 3.2. Касаційне провадження.	9	2	2		5
Тема 3.4. Провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами.	14	2	2		10
Разом за Розділом 3	32	6	6		20
Тема 4.1. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб).	8	2	2		4
Тема 4.2. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	9	2	2		5
Тема 4.3. Провадження у справах за участю іноземних осіб.	11	2	2	2	5
Разом за Розділом 4	28	6	6	2	14
Усього годин	180	34	34	2	110

7.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Цивільний процес як галузь права, наука та навчальна дисципліна.	1
2	Принципи цивільного процесу.	1
3	Цивільні процесуальні відносини.	1
4	Сторони в цивільному процесі.	2
5	Треті особи та інші учасники в цивільному процесі.	1
6	Представництво у цивільному процесі. Участь прокурора.	1
7	Підвідомчість та підсудність цивільних справ.	1
8	Цивільні процесуальні строки.	1

9	Витрати та санкції цивільного процесу.	1
10	Докази і доказування в цивільному процесі.	2
11	Позов в цивільному процесі.	2
12	Підготовка цивільних справ до судового розгляду.	2
13	Судові рішення.	2
14	Заочний розгляд справи.	1
15	Наказне провадження.	1
16	Окреме провадження.	1
17	Апеляційне провадження.	2
18	Касаційне провадження.	2
19	Провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами.	2
20	Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб).	2
21	Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.	1
22	Провадження у справах за участю іноземних осіб.	1
Разом		34

7.3. Можливі види самостійної роботи студентів:

- робота зі словниками і довідниками; аналіз основної та додаткової літератури, нормативно-правових актів та судової практики;
- самостійне вивчення матеріалу за першоджерелами;
- робота з бібліотечними каталогами, самостійний підбір необхідної літератури;
- самостійний пошук необхідної інформації в мережі Інтернет;
- конспектування першоджерел;
- реферування першоджерел;
- складання анотацій;
- складання рецензій;
- складання огляду публікацій за темою;
- складання і розробка словника (глосарію);
- складання або заповнення таблиць;
- перегляд відеоматеріалу за тематикою дисципліни;
- підготовка до різних форм проміжної і підсумкової атестації;
- підготовка усного повідомлення для виступу на занятті;
- написання реферату;
- підготовка доповіді та написання тез доповіді;
- підготовка до участі у діловій грі;
- підготовка до групового обговорення кейс-завдання;

- виконання завдань для самоконтролю;
- підготовка презентацій.

7.4. Теми індивідуальних проєктів

1. Застосування практики ЄСПЛ в цивільному процесі.
2. Особливості використання електронних доказів в цивільному процесі.
3. Касаційне оскарження в малозначних справах.
4. Особливості проведення допиту свідка в цивільному процесі.
5. Правові позиції (висновки) Верховного суду з процесуальних питань в земельних спорах.
6. Правові позиції (висновки) Верховного суду з процесуальних питань в сімейних спорах.
7. Правові позиції (висновки) Верховного суду з процесуальних питань в спадкових спорах.
8. Особливості доказування розміру завданої моральної шкоди.
9. Практика застосування висновку експерта в галузі права в цивільному процесі.

Засоби адаптації викладання дисципліни до потреб здобувачів з обмеженими можливостями здоров'я

При необхідності в освітньому процесі застосовуються методи і технології, що полегшують сприйняття інформації особами з обмеженими можливостями здоров'я:

- створення текстової версії будь-якого нетекстового контенту для його можливого перетворення в альтернативні форми, зручні для різних користувачів;
- створення контенту, який можна представити у різних видах без втрати даних або структури, передбачити можливість масштабування тексту та зображень без втрати якості, передбачити доступність управління контентом з клавіатури;
- створення можливостей для учнів сприймати одну і ту ж інформацію з різних джерел (наприклад, так, щоб особи з порушеннями слуху отримували інформацію візуально, з порушеннями зору – аудіально);
- застосування програмних засобів, що забезпечують можливість освоєння навичок і умінь, що формуються дисципліною, за рахунок альтернативних способів, в тому числі віртуальних лабораторій і імітаційних технологій;
- застосування дистанційних освітніх технологій для передачі інформації, організації різних форм інтерактивної контактної роботи учня з викладачем, у

тому числі вебінарів, які можуть бути використані для проведення віртуальних лекцій з можливістю взаємодії всіх учасників дистанційного навчання, проведення семінарів, виступи з доповідями і захисту виконаних робіт, проведення тренінгів, організації колективної роботи;

- застосування дистанційних освітніх технологій для організації форм поточного та проміжного контролю;

- збільшення тривалості здачі особою з обмеженими можливостями здоров'я форм проміжної атестації по відношенню до встановленої тривалості їх здачі:

- тривалості здачі іспиту, що проводиться в письмовій формі, – не більше, ніж на 90 хвилин;

- тривалості підготовки здобувача до відповіді на іспиті, що проводиться в усній формі – не більш, ніж на 20 хвилин.

Даний перелік може бути конкретизований у залежності від контингенту здобувачів.

Методичне забезпечення дисципліни

Основу комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни «Цивільний процес» складають:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- силабус;
- конспект лекцій «Цивільний процес»;
- плани семінарських занять та методичні рекомендації до них;
- завдання для самостійної роботи з рекомендаціями;
- індивідуальні завдання;
- тестові завдання;
- питання для підготовки до іспиту;
- рекомендовані джерела;
- електронні ресурси.

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

- ноутбук;
- мультимедійний проектор;
- екран для інтерактивних форм занять;
- фліпчарт;
- доступ до мережі Інтернет;
- доступ до репозитарію та електронного каталогу наукової бібліотеки університету;

- доступ до інформаційно-правової системи ЛІГА ЗАКОН.

8. Рекомендовані джерела інформації

Література:

1. Пригоцький В. А. Цивільний процес : курс лекцій; Вінниц. соц.-екон. ін-т Відкрит. міжнар. ун-ту розвитку людини «Україна». Вінниця : Нілан, 2017. 482 с.
2. Цивільне право та процес (2 частина) : навч. посіб. / кол. авт. [Коваленко А. В. (кер.), Круглова О. О. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 128 с.
3. Цивільний процес : навч. посіб. / [Гусаров К. В. та ін.]. Харків : Право, 2018. 359 с.
4. Цивільний процес : посіб. для підгот. до іспитів / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. Дніпро : Середняк Т. К., 2016. 206 с.
5. Цивільний процес України: підручник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 768 с.
6. Цивільний процес. Кол. авт. Н. Ю. Голубєва, І. В. Андронов, І. С. Апалькова. Цивільне процесуальне право України. Одеса: Гельветика, 2019. 435 с.
7. Андронов І. В. Судові рішення в цивільному процесі України [Текст] : монографія / І. В. Андронов ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса : Юридична література, 2018. 370 с.

Нормативно-правові акти:

8. Цивільний процесуальний кодекс України, № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n9610>.
9. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
10. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод Рада Європи від 04.11.1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_043.
12. Конституція України від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
13. Кодекс Законів про працю від 10.12.1971 р., № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

14. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р., № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

16. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р., № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

17. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р., № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>.

18. Про Конституційний суд України: Закон України від 13.07.2017 р., № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

19. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р., № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

20. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16.10.1992 р., № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.

21. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р., № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

22. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р., № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

23. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р., № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

24. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р., № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

25. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 р., № 1701-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1701-15>.

Періодичні видання:

26. Вісник національної асоціації адвокатів України <https://unba.org.ua/activity/category/42-visnyky.html>

27. Юридична практика <https://pravo.ua/>

Інформаційні ресурси:

28. <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України

29. <http://www.president.gov.ua> – представництво Президента України

30. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

31. <https://mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України
32. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
33. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
34. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
35. <http://www.scilib.univ.kiev.ua> – бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка
36. <http://irbis-nbu.gov.ua> – сайт Національної юридичної бібліотеки України
37. <http://ru.wikipedia.org/wiki> – Сайт вільної енциклопедії Вікіпедія
38. <https://eu-ua.org/yevrointehratsiia/osvita> – Освіта. Сайт «Євроінтеграційний портал»
39. <https://info.edbo.gov.ua/registry/> – Єдина державна електронна база з питань освіти
40. <https://www.ligazakon.ua/ua/> – Інформаційно-правова система Ліга Закон
41. <https://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень